

Beszámoló jelentés a Miskolci Bányász Sportkör Bar-
csoportjának 1977 évi kutatótevékenységéről

Bárlangtani Intézet

D - 1977 - 27.

* Könyvtára *

Érvényes kutatási engedéllyel jelenleg a Bükk hegység Nagy Fennsíkjának két közelfekvő peremi területére, az Alsósebesi forrásbarlangok és a Garadna főforrás árvízi túlfolyójának térségére rendelkezünk.

a./ Az Alsósebesi forrásbarlangok feltárására irányuló munkálataink a tárgyi időszakban az alábbiak voltak:

A hóolvadást követően elkezdtük a részükből kutatóárkainkba hullott kőtörmelék kitisztítását. Ezt követően a hétvégeken állandó jelleggel, s ezen felül 4 alkalommal, 3-3 napos expedíciókat szerveztünk, melyek során a két forrásbarlang előterének szükséges tereprendezését lényegében elvégeztük.

Junius végén sikerült első alkalommal kompresszort szereznünk, s így elkezdhettük a két forrásbarlang bejárata előtt elhelyezkedő sziklaküszöb szintjének süllyesztését.

A munka ezzel vette kezdetét, hogy a vízkifolyás irányában a sziklaküszöb előtt moderszakaszt két méterrel megnélyítettük, hogy a küszöb felszedésekor a vízkifolyás biztosítva legyen. E munkálatok révén kutatóárkunk hossza jelentősen megnövekedett. A többszöri kompresszorok eredményeként végül is a küszöb elszedését követően a barlang végponti szifonjáig történő kitöltés kitermelésével mintegy 20 cm-es vízszint süllyesztést értünk el. Ezzel a barlangi végpont vizes szifonja gyakorlatilag nyitottá vált.

A szifonig terjedő szakasz kitisztítása révén, a barlangrészek karaktere szépen kirajzolódott. Kitűnt, hogy elsősorban a barlang falainak eróziós jegyei érdemelnek különösebb figyelmet.

A szóbanforgó szifon szűk méretei miatt eddig csupán 3 kutatótárcsának sikerült ezen átcsuszni. Egybehangzó véleményük szerint a barlangi járat a szifonon túl folytatódik. A további feltárást jelenleg csupán az akadályozza, hogy a járat kezdeti szakaszát, - feltehetően omlásból adódó törmelék - szintén teljesen feltöltötte.

Két kutatótársunk véleménye szerint 10-15 m³-nyi anyagot kell várhatóan ezen járatból kitermelnünk, s ez követően szabadabbá válhat az út, a barlangrendszer nyitott emeleti szakaszai felé. E feladat elvégzése jelenleg azért nem hajtható végre, mivel a szifon mögötti területen a törmelék lerakására nincs lehetőség.

Egyértelművé vált tehát, hogy a további feltárás érdekében a szifon méreteit oly mértékben meg kell növelnünk, hogy ezen a törmelék kivődrzése lehetővé váljon, másrészt pedig, hogy egy hirtelen lezuduló nagyobb csapadék esetén is, a visszavonulás útja biztosított legyen. Mivel a szifonban történő sziklavésést az időközben megemelkedett vízszint miatt 7-8 C^o-os vízben fekve kellett végeznünk, így ezen munka igen nagy erőpróbát jelentett számunkra. Tárgyi év végéig gyakorlatilag a szifon szűk felét birtuk kellő méretűre kitágítani.

A munkálatok során néhány méternyire a szifon előtt teljesen feliszapolt oldaljáratot fedeztünk fel, melyet Várszegi Sándor és Várszegi Zoltán 5 m hosszúságban bontott ki, s "Vakondág"-nak nevezett el. Mivel ezen oldalág erős emelkedéssel a barlang bejárata felett mintegy 20 m-nyire nyilló kisebb barlangüreg felé tartott, így ugyancsak e két kutató, a korábban érdemtelennek minősített üreget alapos megkutatásnak vetette alá. Végül is több napos bontási tevékenység révén az üreg Ny-i sarkából induló hasadék-aknákat találtak, melyben mintegy 14 m mélységig sikerült lejutniuk, s így néhány méternyire megközelíteniük a Vakondág végét. Az év második felében a Ny-i elhelyezkedésű forrásbarlang feltárására is szintén igen jelentős erőfeszítéseket tettünk. A két barlangszáda között elhelyezkedő kúszóbrész szintjét átlagosan 130 cm-t sikerült süllyesztetünk. Az árokreszből s ennek részü-jeiből és magából a barlangüregből adódó nagy mennyiségű közettörmelék depohelyre történő elszállítása szintén igen nehéz feladatok elé állította kutatócsoportunk tagjait. A vízszint süllyesztés révén végül is a hasadék jellegű barlangot mintegy 7 m hosszúságban sikerült járhatóvá tennünk. Jelenleg a barlangból kifolyó víz jó méternyire a bejárható szakasz talpszintje alatt helyezkedik el. Az összeköttetést azonban - a járat teljes hosszában - csupán tenyérnyi szélességű hasadék biztosítja.

Ezen szűk szakaszok átbontása-megfelelő technikai segéd-eszközök alkalmazása esetén is-szinte kilátástalannak tűnik, de adott esetben, még így sem tűnik egészen biztosnak, hogy a befektetett nagy munka meghozná-e végső soron az itt várt eredményt.

A problémát azonban - ennek ellenére - néhány kérdés tisztázását megelőzően úgy tűnik, mégsem lehet végérvényesen nyugvó pontra juttatni.

Nevezetesen a barlangszáda előtti kutatóárokba történő vízbeáramlás, nagyobb-részt nem a feltárt barlangjárat irányától, hanem ettől kissé Ny-abra történik. Nem látszik ezért kizártnak, hogy a fakadó vízmonnyiség egy mélyebb szintről induló, s eddig ismeretlen nagyobb méretű járatrendszerből is táplálkozik.

A kérdés eldöntését nyári táborunk idejére várjuk, mikor is - ismételt kompresszorozással - a sziklaküszőb szakasz-szintjét újabb 100-150 cm-rel tovább kívánjuk süllyeszteni, - Ennek révén - véleményünk szerint - már megnyílhat az ut-a Bányász Csoport korábban feltárt cseppkőbarlangja-a Szivárvány-barlang felé.

A két forrásbarlang és előterének geodéziai felmérését, s a különböző jellegű vizsgálatok végét elkezdtük.

Kutatóárkainkból, s ezek részüjeiből, valamint a barlangi delta szakaszokból kitermelt és elszállított kötőemlékes agyag mennyisége - becslésünk szerint - már meghaladja az 1000 m³-t, s így a helyi ismerettel is rendelkező szakemberek véleménye szerint ilyen nagy volumenű - társadalmi alapon kezdeményezett - barlangfeltáró tevékenység melyet a Bányász kutatócsoport végez, a bükki barlangkutatás történetében eddig példa nélkül áll.

Fenti munkáinkon kívül ugyancsak e területen - egyik terep-bejárásunk alakalmával - Szántai György kutatótársunk a vízfolyás irányában haladva, a völgytalp felett mintegy 45 m magasságban - a diabáz vonulattól É-ra elhelyezkedő alsó anizusi dolomitos-mészköpésztában - kisebb üreget talált, melyet néhány méter hosszúságban járhatóvá bővített.

Következőkben a feltárást Várszegi Sándor kutatótársával közösen folytatta, s végül is a rendkívül inpozáns hasadékbárlangot - mely feltáróitól a "Nimród" barlang elnevezést kapta - 55 m hosszúságig sikerült feltárniuk. Véleményünk szerint a Nimród barlang - szépsége mellett - a fiatalabb kutatógárda technikai képzésére, sportolók edzésére stb. kiválóan alkalmas, s ezért ilyen irányu kiépítését indokoltnak látjuk. A jelenlegi végpontot agyag eltömődés zárja, melynek átbontása további meglepetéseket is tartogathat számunkra.

b./ A Garadna forrás árvizi túlfolyójának megkutatóását - az ut szintjében a meredek völgy betorkolásánál keletkezett beöblösődésben kezdtük el. Két darab 100 cm mélységű kutatóárkot hajtottunk a törmelékben a szálkőzet felé, az általunk feltételezett árvizi-túlfolyó irányába. Ezen kísérlet mint kiderült improduktívnak bizonyult, s ezért megfelelő deponálóhely nem lévén, ezeket kénytelenek voltunk visszatömni. Ugy tervezzük, hogy 78. év nyarán és őszén újabb irányokban és lényegesen nagyobb mélységben újabb kutatóárkokat mélyítünk a lejtőtörmelékbe. Terveink realizálását viszont igen megnehezíti az a tény, hogy a tél folyamán a megkutatólandó területre - nem tudni mi célból - eddig ismeretlen Vállalat gépkocsiszámra dolomizuzalékot rakott le. Ennek eltávolítása erőnket meghaladja, így a - további kutatások folytatása érdekében - a Bükki Nemzeti Park Igazgatósága segítségét fogjuk kérni. Az itt feltárható barlangról annyit sikerült végül is megtudnunk, hogy az évekkel ezelőtt az ut alá behajtott és a későbbiekben kifalazott tározó végpontjától induló szifonból előtörő víz utjának felderítésére, a Miskolci Vízművek buvárokat kért fel. A merülések során egyenlőre annyit sikerült tisztázniuk, hogy a szifon néhány méterig légzőkészülékkel bejárható, a járatot kettéosztó s így ^{egyike} a jelenlegi végpontot ^{is} jelentő vastag sziklabordáig.

Miskolc, 1978. április 14.

Jó szerencsét !

Jaskó László
elnök

Várszegi Sándor
csoportvezető